

UMCS

UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ W LUBLINIE
Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Dr hab. Jakub Nowak, prof. UMCS / jakub.nowak@mail.umcs.pl

Kierownik Katedry Mediatyzacji w Instytucie Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach

Dr hab. Jakub Nowak, prof. UMCS

Lublin, 20.07.2026

Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

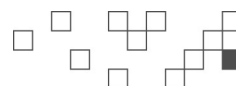
RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr. Władysława Blockiego

*Badanie mediów społecznościowych w paradygmacie teorii grafów i analizy sieci
społecznościowych na przykładzie komunikacji politycznej w środowisku platformy X*

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska ma temat *Badanie mediów społecznościowych w paradygmacie teorii grafów i analizy sieci społecznościowych na przykładzie komunikacji politycznej w środowisku platformy X*. Praca została napisana przez mgr. Władysława Blockiego pod kierunkiem naukowym dr. hab. Marcina Szewczyka, prof. WSiIZ w Kolegium Mediów i Komunikacji Społecznej Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie. Podstawą sporządzenia niniejszej recenzji jest uchwała Rady Naukowej dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie z dnia 22 maja 2026 r.

Pierwsze, co zwraca uwagę w trakcie lektury przedłożonej rozprawy doktorskiej, to ujęcie tematu. Autor pole badawcze definiuje jako „media społecznościowe” oraz „komunikację polityczną w środowisku platformy X”, czyli wybiera zjawiska fundamentalne dla funkcjonowania współczesnych medialnych ekosystemów i – obywatelskich, konsumenckich, politycznych – praktyk ludzi zorientowanych na media, gdy biorą oni udział w szeroko pojętej debacie politycznej (publicznej). Są to zagadnienia dobrze rozpoznane przez nauki o komunikacji społecznej i mediach.

Jednocześnie jednak przyjęte przez mgr. Błockiego ujęcie tematu jest dość nieoczywiste, co wynika ze specyficznej perspektywy, którą przyjmuje Autor rozprawy, a także związanych z nią narzędzi badawczych. Zapowiedź tego ujęcia znaleźć można już w temacie, zawierającym kategorię *badania*, odnoszącą czytelnika do procesu analizy. Nie chodzi Autorowi zatem tylko o *wyjaśnienie* funkcjonowania mediów społecznościowych jako środowiska i narzędzi komunikacji politycznej, ale i o sam *proces wyjaśniania* – podjęty w nietypowej dla nauk o komunikacji społecznej i mediach perspektywie teorii grafów i analizy sieci społecznościowych. Efektem naukowym tak przyjętego tematu ma być nie tylko wiedza, która tłumaczy jakiś aspekt rzeczywistości, ale i wiedza na temat skuteczności narzędzia, wykorzystanego w określonym procesie badawczym.

Autor konstruuje badania w oparciu o kilka założeń: 1) media społecznościowe to złożone środowiska komunikacyjne, w których interakcje między użytkownikami układają się w wielkoskalowe, dynamiczne sieci powiązań i te środowiska są bardzo aktywne, stale zmienne. Jednocześnie 2) media społecznościowe mogą być modelowane jako struktury grafowe, w których węzły reprezentują uczestników komunikacji, natomiast krawędzie jako różnorodne formy interakcji. Przyjęta przez mgr. Błockiego metoda, czyli analiza sieci społecznościowych – struktur i jednocześnie procesów – pozwala zatem nie tylko opisywać topologię relacji, ale także ukazywać istotę zjawiska, to jest rekonstruować procesy (zmiany w czasie) w jego ramach: badać procesy dyfuzji informacji, powstawania wspólnot, koncentracji wpływu oraz temporalnej dynamiki komunikacji.

Autor przyznaje, że media społecznościowe, również w kontekście paradygmatu badania komunikacji politycznej, są dość popularnym przedmiotem badań. Z reguły jednak analizowane są przekazy, a znacznie rzadziej: procesy. Autora interesuje to drugie podejście, patrzy na popularne społecznościówki jako *struktury sieciowe* i deklaruje „podjęcie próby połączenia perspektywy humanistyczno-społecznej z podejściem obliczeniowym i sieciowym” (s. 11). Przedłożona rozprawa ma zatem charakter interdyscyplinarny, łączący elementy teorii grafów, analizy sieci społecznościowych, nauk o komunikacji oraz analizy danych. Na poziomie metodologii mgr Błocki deklaruje „podejście ilościowe, uzupełnione interpretacją wyników w perspektywie medioznawczej i komunikologicznej o charakterze jakościowym” (s. 11).

To, co zatem różni pracę mgr. Błockiego od wielu studiów z zakresu analiz komunikowania politycznego w mediach społecznościowych, to fakt, że nie analizuje on prymarnie przekazów w mediach społecznościowych jako takich. Interesują go raczej interakcje pomiędzy aktorami komunikacyjnymi oraz właściwości struktur wyłaniających się z tych interakcji. Przedmiotem badania są konfiguracje relacji komunikacyjnych, ich topologia oraz dynamika, a także konsekwencje strukturalnego usytuowania aktorów dla przebiegu procesów komunikacyjnych w środowisku platformowym. Konkretnie chodzi o funkcjonowanie platformy X jako środowiska komunikowania politycznego w trakcie debaty poprzedzającej wybory prezydenckie w Polsce w 2025 roku. To – powtórzę – ciekawa i potencjalnie wartościowa perspektywa, unaoczniająca mechanizmy i ich

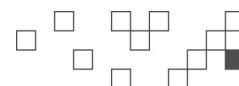
uwarunkowania, które często skupiają mniejszą uwagę badaczy i/lub które trudno uchwycić tradycyjnymi metodami empirycznymi.

Poniżej, zacznę od omówienia ogólnych założeń pracy (cele rozprawy, hipotezy, pytania badawcze, ogólne założenia metodologiczne), a następnie dokonam krytycznego omówienia zawartości każdego z rozdziałów.

Cel rozprawy nakreślony zostaje jako: „zbadanie, w jakim stopniu analiza sieci społecznościowych, oparta na teorii grafów, pozwala opisywać i interpretować strukturę oraz dynamikę komunikacji politycznej zachodzącej w środowisku platformy X” (s. 13). Przyjęcie takiego celu opiera się na założeniu, że komunikacja w mediach społecznościowych ma charakter relacyjny: istotny jest zmienny charakter powiązań między aktorami w ramach określonej struktury (w tym przypadku serwis X). Mając to na uwadze, Autor formuje cel pracy również jako „rozpoznanie zależności pomiędzy topologią sieci interakcji, dynamiką dyfuzji treści oraz koncentracją uwagi komunikacyjnej w warunkach komunikacji platformowej” (s. 13). To oczywiście nie pierwsza taka praca – badanie sieci społecznościową teorią sieci i grafów to istotna gałąź perspektywy badawczej nazywanej *computational political communication*, w jej ramach analizuje się sieci (w tym platformy, wliczając X) jako złożone środowiska komunikacyjne, konceptualizowane narzędziami teorii grafów.

Jednocześnie Autor w uzasadnieniu wyboru tematu i podejścia badawczego argumentuje: „Dotychczasowe badania nad komunikacją w mediach społecznościowych koncentrowały się w dużej mierze na analizie treści, sentymencie wypowiedzi lub pomiarze zasięgów i aktywności użytkowników” (s. 15). To zasadniczo prawda, lecz mgr Błocki odnosi w tym miejscu czytelnika do trzech prac z 2012 roku. Ten fragment można by zaktualizować – nawet jeśli diagnoza mówiąca o pomijaniu strukturalnych uwarunkowań komunikacji w mediach społecznościowych jest zasadniczo trafna. Oczywiście fakt, że nie prowadzi on badań pionierskich, nie podważa jego wysiłku badawczego. Propozycja badawcza zawarta w rozprawie jest wartościowa z co najmniej dwóch ogólnych powodów. Po pierwsze, stanowi analizę sieciową krajowej sieci społecznościowej funkcjonującej w ramach X, co jest zamierzeniem podejmowanym na tyle rzadko, że wysiłek mgr. Błockiego zasługuje na pozytywną ocenę. Po drugie, do czego wrócę dalej, Autor rozprawy proponuje nowe, autorskie narzędzia uzupełniające tradycyjne sposoby analizy sieciowej – autorskie „miary dynamiki interakcji w ramach struktury komunikacyjnej”. Czyli Autor podejmuje i rozwija badawcze wątki, usytuowane raczej na peryferiach dyscypliny. Innymi słowy, rozprawa nie jest osamotniona (więc i nie tak nowatorska) jak deklaruje jej Autor, ale jednocześnie jest wartościowa, bo przyjmuje rzadko podejmowaną, szczególnie w medioznawstwie krajowym, perspektywę. Stanowi głos spoza centrum, więc jest on tym cenniejszy.

Hipoteza główna pracy brzmi „(...) odpowiednio zoperacjonalizowane, w ramach zaawansowanej analizy sieci społecznościowych (różnej od prostych pomiarów aktywności), wskaźniki strukturalne, temporalne i informacyjne, osadzone w aparacie teorii grafów, umożliwiają

identyfikację regularności statystycznie istotnych dla przebiegu dyfuzji treści, zróżnicowania ról komunikacyjnych aktorów oraz rozkład koncentracji uwagi komunikacyjnej w środowisku platformy X” (s. 20). Innymi słowy, zakłada ona możliwość efektywnego wykorzystania przyjętej przez siebie metody do analizy mechanizmów komunikacyjnych w środowisku platform sieciowych. Kolejne hipotezy pomocnicze (jest ich pięć, omówionych na s. 20-2) stanowią rozwinięcie hipotezy głównej, odnosząc się do kolejnych wymiarów analizy, w tym cech strukturalnych sieci, stabilności usieciowionych wspólnot komunikacyjnych, temporalnej dynamiki komunikacji, związków między strukturą a semantyką prowadzonego dyskursu. Szczególnie interesująca wydaje się hipoteza piąta, wskazująca na ciekawą relację między transformacją struktury a przesunięciami semantycznymi w momentach wzmożenia interakcji: „epizody wzmożonej aktywności komunikacyjnej, identyfikowane na podstawie wskaźników temporalno-propagacyjnych, współwystępują ze statystycznie istotnymi zmianami zarówno w strukturze sieci interakcji, jak i w semantycznej organizacji dyskursu” (22). Hipotezy są sformułowane właściwie i w sposób klarowny, czytelny dla osoby mającej podstawową wiedzę z zakresu analizy sieciowej. Poszczególne hipotezy pomocnicze składają się na spójny i przemyślany zbiór twierdzeń dotyczących procesów komunikacyjnych interesujących Autora. Pozytywnie oceniam tę część analizowanej rozprawy: jest sformułowana precyzyjnie i przekonująco.

Podobnie wysoko oceniam pytania badawcze (s. 22-4), które odnoszą się do przyjętych hipotez. Główne pytanie badawcze brzmi: „W jaki sposób struktura i dynamika sieci interakcji w mediach społecznościowych pozostają powiązane z przebiegiem procesów dyfuzji treści oraz koncentracją uwagi komunikacyjnej?” Tak sformułowane pytanie główne jest uzupełnione o 8 pytań szczegółowych, odnoszących się do kolejnych aspektów analizowanych procesów. W ten sposób Autor łączy analitycznie kolejne cechy interesujących go sieci (centralność aktorów, struktura, stopień dyspersji interakcji, zmienność relacji w czasie) z analizowanymi wzorcami przepływów treści. O ile pierwsze siedem pytań odnosi się do obserwowanych mechanizmów i regularności w ich ramach, to ostatnie pytanie pomocnicze jest sformułowane już z poziomu meta-. Brzmi ono: „Na ile autorskie miary sieciowe zaproponowane w pracy dostarczają dodatkowej wiedzy analitycznej w porównaniu z klasycznym aparatem analizy sieci społecznościowych?”. Zwraca uwagę na bardziej uniwersalną użyteczność przyjętej perspektywy badawczej, to jest, na ile stanowi ona efektywne uzupełnienie częściej używanych w analizie sieciowej narzędzi.

(Zaznaczę jednocześnie, że Autor w tej części pracy operuje kilkoma kategoriami, których, póki co, w toku wyводу nie tłumaczy, a mógłby – jak chociażby „koncentracja uwagi komunikacyjnej”).

Kilka generalnych uwag dotyczących przyjętej metodologii: Autor stosuje podejście ilościowe, decydując się na analizę sieciową i temporalną komunikacji politycznej w ramach platformy X. Na próbę badawczą składa się 100.000 wpisów na X, dotyczących tematycznie wyborów prezydenckich w Polsce w 2025, powiązanych dziewięcioma głównymi hasztagami (nazwiska kandydatów, wróć do tej kwestii dalej), przy łącznej liczbie ponad 35.000 użytkowników. Jednostką analizy w tej

perspektywie jest „sieć interakcji”, w której węzły reprezentują konta użytkowników, a krawędzie odpowiadają relacjom komunikacyjnym zachodzącym pomiędzy nimi (w szczególności formom reakcji i dystrybucji treści charakterystycznym dla X).

W części empirycznej Autor sięga po klasyczny aparat analizy sieci społecznościowych, obejmujący miary centralności, miary kohezji i lokalnej gęstości relacji, miary gęstości sieci oraz miary struktury wspólnotowej, a także detekcję wspólnot oraz analizę modularności. Równolegle Autor wykorzystuje również wskaźniki autorskie: LTIG, LAPS, LSCI, LECAS oraz EVZ (wracam do nich dalej), potrzebne mu do opisu dynamiki wpływu w czasie, głębokości i wrażliwości propagacji (kaskad interakcyjnych), globalnej infrastruktury komunikatywności sieci, aktywizacji rdzeni i przepływów międzyklastrowych oraz entropijnej dyspersji interakcji. Tak dobrany repertuar badawczy ma na celu porównania synchroniczne (pomiędzy kandydatami) oraz analizę temporalną, koncentrującą się na analizie zmian w czasie. Co więcej, Autor sięga po procedury statystyczne, służące ocenie zależności pomiędzy parametrami strukturalnymi sieci a miarami dynamiki procesów komunikacyjnych, a także stosuje narzędzia analizy semantycznej, oparte na wektorowych reprezentacjach tekstu, żeby pokazać współwystępowanie obserwowanych transformacji strukturalnych z przesunięciami semantycznymi w analizowanych treściach.

Narzędzia te składają się na dość skomplikowany i nieoczywisty w przypadku nauk o komunikacji społecznej i mediach aparat metodologiczny. W zamierzeniu Autora, umożliwia on uchwycenie istoty dynamiki komunikacji w sieciach społecznych X w kontekście relacji między strukturami komunikacyjnymi a przepływami treści w ich ramach. Tak skonstruowany aparat badawczy umożliwił mgr. Błockiemu procesualne, zniuansowane i zmienne w czasie ujęcie mechanizmów komunikacyjnych w ramach X. To cenne działanie analityczne, łączące pytania o sposoby przepływu treści, ich natężenie, związki między relacjami komunikacyjnymi a strukturami, w ramach których owe relacje są realizowane, a także, wreszcie, między dynamiką interakcji a transformacjami semantycznymi w ich ramach. To instrumentarium jednocześnie dość trudne dla większości medioznawców. Dlatego wiedza i umiejętności Autora stanowią cenny zasób w kontekście tej pracy, jak i, w szerszej perspektywie, dla dyscypliny, umożliwiający patrzeć na procesy komunikacji platformowej z mniej oczywistych punktów widzenia. Ta ciekawa optyka wyodrębnia bowiem pewne procesy, uzupełniając dotychczasowe wnioski i diagnozy.

Rozdział pierwszy rozprawy zatytułowany jest *Wprowadzenie do mediów społecznościowych w kontekście analizy sieci społecznościowych*. Autor patrzy na media społecznościowe szeroko, jako „przestrzenie komunikacji, wymiany treści, budowania tożsamości oraz kształtowania relacji między jednostkami i instytucjami” (s. 27). Omawia kwestie definicyjne i kolejne teoretyczne koncepcje, sięgając po prace klasyczne i wpływowe, między innymi Kaplana i Haenleina (definicja), Marka Granovettera, Eliego Parisera, Lee Rainiego i Barry’ego Wellmana, Howarda Rheingolda, Zizi Papacharisi, Sonii Livingstone. W tych teoretycznych kontekstach omawia znaczenie mediów

społecznościowych dla procesów konstruowania tożsamości, funkcjonowania sfery publicznej, ich oddziaływania na aktywność marketingową i, w szerszej perspektywie, rynkową. Wspomina o transformacjach obiegu tradycyjnie rozumianych treści medialnych. Rozdział zawiera też syntetyczną historię mediów społecznościowych w kontekście ich rosnącej społecznej (politycznej, rynkowej) roli, a współczesnym etapem tego ostatniego procesu jest tak zwana platformizacja kolejnych aspektów życia codziennego użytkowników. Jednocześnie Autor zwraca uwagę, że współczesne media społecznościowe w mniejszym niż kiedyś stopniu oparte są na prostym mechanizmie społecznościowym, a w coraz większym ich funkcjonowanie, a więc i procesy nadawania widoczności treściom w ich ramach, jest oparte na algorytmizacji – to software decydujący o widoczności treści kształtuje dynamikę relacji komunikacyjnych w ich ramach.

Te omówienia są kompetentne i przygotowane przez osobę dobrze zorientowaną w temacie. To oczywiście autorski i siłą rzeczy wybiórczy przegląd, lecz podejmujący rzeczywiście istotne problemy i zjawiska dotyczące szeroko pojętej platformizacji. Jednocześnie tej części rozprawy przydałaby się redakcja, bo do niektórych diagnoz i koncepcji Autor wraca zbyt często. Na przykład: usieciowiony indywidualizm Rainiego i Wellmana na stronie 48 pojawia się w rozprawie już po raz trzeci. Podobnie, koncepcja Eliego Parisera jest przywołana na s. 53 również po raz trzeci – w obu przypadkach Autor w zasadzie pisze o nich zasadniczo to samo.

Kolejne fragmenty rozdziału pierwszego dotyczą kwestii nieco bardziej technicznych, takich jak mechanizmy przepływu informacji w środowiskach mediów społecznościowych. Autor podkreśla ich algorytmiczny charakter, pomimo kluczowego udziału aktorów ludzkich (pisze o mikrodziałaniach takich jak kliknięcia czy udostępnienia), omawia mechanizmy przepływu, istotne czynniki, takie jak czas czy sprzężenie z żywotnością treści w serwisach informacyjnych. Mgr Błocki omawia w tym kontekście szybkość i skalowalność przekazywania informacji w mediach społecznościowych jako procesy wynikające z kombinacji: krótkiego „okna krytycznego” po publikacji treści, możliwości kaskadowego zwielokrotniania zasięgu w kilku zaledwie krokach oraz wysokiej gotowości użytkowników do natychmiastowych reakcji. Na te czynniki nakłada się dodatkowo oddziaływanie algorytmów, które decydują o stopniu (skala, intensywność) rozpowszechniania treści online. W tym kontekście istotny jest także mechanizm „kuracji” algorytmicznej, czyli kształtowania skali i szybkości dyfuzji treści przez procesy niejawne z punktu widzenia użytkowników. Pisząc o X, zwraca uwagę: „Komunikacja nie rozwija się tu linearnie, lecz podlega nagłym skokom natężenia, związanym z debatami, konfliktami i sytuacjami kryzysowymi” (s.86), stąd formułuje postulat o konieczności procesualnego badania komunikacji politycznej na X, uwzględniającego mechanizmy „koncentracji uwagi, przyspieszenia obiegu treści oraz sieciowego wzmacniania przekazu” (s. 86) I warto zaznaczyć, że te postulaty przedłożona rozprawa realizuje.

Rozdział drugi zatytułowany jest *Analiza teoretyczna sieci społecznościowych*. Stanowi prezentację głównej perspektywy badawczej, a także wynikającej z niej orientacji metodologicznej, za

pomocą której Autor analizować będzie w części empirycznej funkcjonowanie platformy X jako środowiska – narzędzia i przestrzeni – komunikacji politycznej. Przyjęta w rozprawie i wytłumaczona w tym rozdziale teoria grafów to cenna perspektywa, uwidaczniająca znaczenie strukturalnych uwarunkowań komunikacji i pozwalająca na jej dynamiczne, diachroniczne i synchroniczne, analizy.

Istotna część rozdziału drugiego stanowi wyjaśnienie kluczowych kategorii w teorii grafów, takich jak wierzchołek, krawędź, stopień wierzchołka i stopień grafu, grafy spójne i niespójne, etc., a także sposobów ich zastosowania do modelowania sieci, takich jak reprezentacje sieci społecznych czy badanie połączeń między ich uczestnikami. Autor omawia też główne cechy sieci społecznościowych, w tym centralność określonych węzłów sieci, a także jej miary – stopień, pośrednictwo, bliskość. Wszystkie omawia dość obszernie, przytaczając wzory matematyczne i precyzyjne, łatwo zrozumiałe opisy. To informacje dla eksperta oczywiste, lecz w pracy w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach przydatne, bo wiedza medioznawców – w tym niżej podpisanego – jest w zakresie teorii grafów umiarkowana.

Ważną częścią rozdziału drugiego jest wątek zjawiska społeczności w kontekście analizy sieci społecznościowych. Autor definiuje społeczności jako grupy użytkowników platformy internetowej, które są powiązane ze sobą poprzez interakcje, wspólne zainteresowania lub inne czynniki (s. 125). Jednocześnie, co istotne dla perspektywy przyjętej w rozprawie, taką społeczność można empirycznie wyodrębnić z danej sieci oddolnie, czyli poprzez analizę, bo wewnątrz społeczności występuje większa gęstość powiązań między jej członkami niż z węzłami spoza tej społeczności. Autor w tym miejscu dokonuje omówienia takich sposobów identyfikacji społeczności w grafach społecznościowych, a także wskazuje na konkretne przykłady analiz sieci społecznościowych w ramach platform zgodnie z teorią grafów.

Generalnie, ten rozdział napisany jest nawet precyzyjniej niż poprzedni (choć może niepotrzebna jest aż pięciopoziomowa struktura, która szatkuje całość na krótkie części). Stanowi on klarowne wprowadzenie do perspektywy teoretycznej poprzez omówienie kluczowych kategorii, a następnie, poprzez obszerne przykłady, wskazanie, jak nauki o komunikacji i mediach mogą korzystać z tej perspektywy analitycznej. Autor tłumaczy dynamikę komunikacyjną sieciowych społeczności online, wskazując, że teoria grafów umożliwia spojrzenie w skali makro, które jednocześnie jest dość zniuansowane, bo czułe na zmiany zachowania ludzi, ale i zmiany warunków brzegowych w postaci działania afordancji technicznych danej platformy. Rozdział ten oceniam wysoko, myślę, że dla wielu czytelników stanowić może potrzebne wprowadzenie do problematyki teoretyczno-metodologicznej, zrealizowanej w trzeciej, kluczowej części rozprawy.

Rozdział trzeci jest najobszerniejszy, zatytułowany jest *Metodologia badawcza i analiza wyników*. Autor zawarł w nim, kolejno, uzasadnienie wyboru technik analizy, opis procedury zbierania danych, opis samej analizy, w tym studium przypadku, a także statystyki opisowe dynamiki analizowanych tweetów.

Wykorzystana metoda to technika analizy sieci społecznościowych (SNA), umożliwiająca dokładne zmapowanie i analizę interakcji zachodzących w ramach danej sieci społecznościowej, w kontekście tematu pracy kluczowa dla badania dyfuzji treści i wirusowości w mediach społecznościowych. Autor zaczyna od wyliczenia istniejących dostępnych narzędzi do takiej analizy, omawia ich potencjalne zastosowania, wskazuje, z których skorzystał (NetworkX, Gephi, Ucinet) i dlaczego. Podaje też, że opracował autorskie skrypty i moduły w środowisku Python w celu agregacji i analizy danych z platformy X.

Kolejna część to opis zbierania danych oraz rekonstrukcja analizy sieci społecznościowej na platformie X. Autor zaczyna od identyfikacji kluczowych kategorii, a następnie powiązanych z nimi wskaźników strukturalnych, które dostarczają informacji o najważniejszych właściwościach sieci i zjawiskach zachodzących w ich ramach. Objaśnia mechanizm zbierania danych (jakie dane i jakimi narzędziami były zbierane) oraz jakimi narzędziami dokonano ich analizy. Przeprowadzone badanie dotyczy sieci społecznościowych związanych z kandydatami na prezydenta Polski w 2025 roku, a konkretnie interakcji w ramach X (marzec 2024 – marzec 2025). Analiza objęła 100.000 tweetów oraz 35.000 unikalnych autorów treści, którzy angażowali się w dyskusję poprzez publikowanie tweetów, retweetowanie, polubienia oraz odpowiedzi. Na poziomie technicznym opis zbierania i analizy danych jest szczegółowy, nie mam uwag do opisu procedury badawczej (na których wskaźnikach koncentrował się Autor i dlaczego), ufam mu w kwestii samych obliczeń, stojących za rekonstruowanymi prawidłowościami i te ostatnie traktuję jako przekonujące i poznawczo wartościowe.

Jednocześnie nieco brakuje w pracy szczegółów dotyczących konkretnych wyborów, które podjął Autor podczas projektowania i realizacji badania. Dopiero w rozdziale piątym pisze on wprost, że zebrał „ponad 100 000 tweetów opatrzonych dziewięcioma głównymi hashtagami odnoszącymi się do kandydatów oraz ponad 35 000 unikalnych użytkowników”. Po pierwsze, narzuca się pytanie: ile to jest „ponad 100.000”?

Po drugie, ważniejsze, rozumiem, że chodzi o hashtagi z nazwiskami dziewięciorga kandydatów – i to może być problematyczne, bo Autor w żadnym miejscu rozprawy nie wylicza tych hashtagów i dopiero z toku analizy dowiadujemy się, o które nazwiska chodzi. Jednocześnie mgr Błocki nie tłumaczy, dlaczego decyduje się na akurat dziewięć kandydatów (było ich zarejestrowanych 13). Co więcej, nie wybiera dziewiątki, która osiągnęła najwyższy wynik wyborczy, bo uwzględnia Marka Jakubiaka, a jednocześnie pomija Joannę Senyszyn, która uzyskała znacząco lepszy wynik od Jakubiaka. To są decyzje, które wymagają wytłumaczenia.

Przechodząc do samej analizy:

Autora interesują: aktywność temporalna użytkowników (podział dzienny, godzinowy), analiza sentymentu publikowanych treści (pozytywne, negatywne, neutralne), identyfikacja użytkowników o wysokim wpływie w sieciach kampanijnych, struktura tematyczna wpisów, efektywność rozumiana jako generowanie zaangażowania, struktura organizacyjna sieci. Najpierw analizuje generalne

właściwości całej sieci dla każdego kandydata, wskazując na pewne istotne jej cechy, które mogły świadczyć o sposobie organizacji, prowadzenia kampanii i zarządzaniu komunikacją w jej ramach. Następnie ogranicza się do rekonstrukcji tylko najważniejszych struktur komunikacyjnych sieci każdego z kandydatów. To zestawienie wyodrębnia różnice i wskazuje na kluczowe cechy strategii komunikacyjnych, a przynajmniej w ramach debaty prowadzonej w X.

Kolejny wątek badawczy to analiza centralności stopnia w sieciach społecznościowych kandydatów – w kontekście analizy w rozprawie ta optyka pozwala na uchwycenie użytkowników o najwyższym poziomie zaangażowania w komunikację oraz tych, którzy odgrywają rolę kluczowych punktów dystrybucji treści. Wyniki są zbieżne z diagnozami formułowanymi w sposób wyabstrahowany od analizy platformy X: w przypadku Sławomira Mentzena, Grzegorza Brauna oraz Krzysztofa Stanowskiego, centralność stopnia wykazuje silną koncentrację wokół kilku pojedynczych użytkowników, co sugeruje kampanie oparte na silnie scentralizowanych modelach komunikacyjnych z dominacją wybranych, powiązanych ze sztabami profili. Przeciwną strukturę mają w tym kontekście sieci poparcia Rafała Trzaskowskiego, Szymona Hołowni oraz Adriana Zandberga, co sugeruje większe oddolne zaangażowanie w działania kampanijne na X.

Autor analizuje też stopień centralności pośrednictwa dla każdej z sieci, wskazując istotne jednostki pośredniczące w przepływach informacji między poszczególnymi bez nich oddalonymi częściami sieci, umożliwiając na przykład łączenie dyskursów czy oddziałując na wiralność treści. Interesuje go też centralność bliskości każdej z analizowanych sieci – czyli bierze pod lupę konta, które nie muszą być najbardziej aktywne, ale pełniące rolę centralnych przekaźników informacji w topologii każdej z badanych sieci. Analizuje też wartość PageRank dla węzłów w sieciach, które go interesują – to wskaźnik w pewnym sensie będący miarą swoistego prestiżu danych węzłów: pozwala uchwycić nie tylko intensywność obecności danego użytkownika w obiegu informacji, lecz także jego znaczenie w strukturze relacji komunikacyjnych. Również tu Autor identyfikuje różnice w sieciach i przenosi je analitycznie na zróżnicowane sposoby prowadzenia aktywności kampanijnej przez poszczególnych kandydatów i ich sztaby.

Badanie dotyczy też najpopularniejszych wzmiankowanych kont (*mentions*) i ich sieciowych kontekstów. Zatrzymam się na tym fragmencie, bo on uwidacznia pewien brak charakteryzujący część analityczną rozprawy. Omówienia wyników są precyzyjne i dobrze zwizualizowane, dostarczają przekonujących danych o funkcjonowaniu danej sieci, więc i wyborczej komunikacji w ramach platformy X. Jednocześnie brakuje podczas lektury szerszego kontekstu, jakiegoś autorskiego „wyjścia” z internetów albo chociaż z X, to znaczy, odwołania do procesów politycznych (komunikacyjnych) odbywających się poza debatami na tej platformie.

Na przykład, w omówieniu wskaźnika *mentions* Autor konkluduje: „(...) wizualizacja pozwala nie tylko na identyfikację najbardziej eksponowanych kont w kampaniach cyfrowych, ale również na odczytanie szerszego kontekstu narracyjnego, w jakim funkcjonują poszczególni kandydaci. Obecność

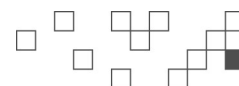

mediów, oponentów politycznych czy struktur wewnątrzpartyjnych wśród najczęściej wzmiankowanych profili staje się istotnym wskaźnikiem stylu prowadzenia kampanii i konfiguracji sieci wpływu”. I właśnie tego kontekstu narracyjnego Autor nie dostarcza, informacje o działaniach w ramach kampanii, jej uwarunkowaniach, ważnych wydarzeniach w jej ramach są szczątkowe albo nieobecne. Rozumiem, jak myślę, zamysł Autora, który prezentuje test pewnej procedury, która dopiero może zostać obudowana kontekstem. Albo która stanowić będzie uzupełnienie analizy dokonanej w innej perspektywie. Ale lektura tej części rozprawy czasem sprawia wrażenie, jakby X funkcjonował w medialnej i politycznej próżni, stanowiąc centrum kampanijnej aktywności.

Podobnie w kolejnych częściach analizy: ciekawe i kompetentne rozważania dotyczące diagnozowanych sieciowych mechanizmów nie są uzupełnione o informacje zebrane w inny sposób. Na przykład, w części dotyczącej analizy temporalnej Autor komentuje specyficzny rozkład czasowy aktywności Krzysztofa Stanisłowskiego: „Zjawisko to można traktować jako sygnał skumulowanej aktywności komunikacyjnej wymagającej interpretacji w odniesieniu do bieżącego kontekstu medialnego; bez wskazania konkretnego wydarzenia zewnętrznego nie należy jednak przesądzać o jednoznacznej przyczynie tego wzrostu.” (s. 194). No właśnie Autor pracy nie stara się poszukać przyczyn zaobserwowanego ciekawego wzorca (bardzo wysoka nadreprezentacja publikacji we wtorki) albo, jeśli szukał, to nie znalazł i nie informuje o tym czytelnika. Ten sam fragment rozprawy zawiera też komentarz: „Dla większości użytkowników wyraźny spadek aktywności następuje w weekendy (sobota i niedziela), co potwierdza znany wzorzec tygodniowej cykliczności komunikacji w mediach społecznościowych.” (s. 194) To oczywiście prawda, jednak znowu Autor mógłby to rozpoznanie uzupełnić o jakieś odwołania, potwierdzające to spostrzeżenie. Generalnie, analityczne fragmenty w tej pracy funkcjonują w pewnej próżni – i to na dwójnasób: na poziomie konstruowania narracji o badaniach brakuje odniesień do jakiegokolwiek innej sfery rzeczywistości niż platforma X, a jednocześnie przywołania literaturowe do prac dotyczących czegoś innego niż badania sieci są również rzadkie.

Autor analizuje też aktywność cyfrową kandydatów z punktu widzenia dystrybucji treści, intensywności interakcji oraz zasięgu. Wskazuje przekonująco na różnice w dynamice działań komunikacyjnych wokół poszczególnych kandydatów. Analiza dotyczy też struktury interakcji społecznych w ramach sieci i w tym aspekcie analizowane dane pozwalają na rozpoznania dotyczące zróżnicowanego stopnia otwarcia ideowego/personalnego sieci poszczególnych kandydatów na X; stopnia integracji (grupowania) sieci społecznych; a także gęstości tych ostatnich. Autor syntetyzuje te diagnozy w tabeli (207-8), w której wysnuwa wnioski o strukturalnych cechach poszczególnych środowisk komunikacyjnych każdego z kandydatów.

Kolejne części analityczne dotyczą sentymentu wpisów na X, lecz to wątek dość powierzchowny, co wynika z wykorzystania narzędzia o umiarkowanej precyzji. Autor formułuje bardzo ostrożne wnioski dotyczące strategii informacyjnych kandydatów w oparciu o wyniki analizy

(próba badawcza „do 500 tweetów dla każdego kandydata, zachowując spójność wielkości próby i ograniczając wpływ outlierów”, s. 210), ale to kwestie wymagające zdecydowanego pogłębienia, jeśli miałyby stanowić istotną, rzetelną diagnozę określonych mechanizmów komunikacyjnych. Ciekawsza wydaje się analiza macierzy wzmianek, dostarczających dodatkowych informacji na temat relacji między kandydatami a wzmiankującymi na ich temat aktorami politycznymi obecnymi na X. Interesująca jest również analiza współwystępowania hashtagów, pokazująca znaczące zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi kandydatami, zarówno pod względem gęstości powiązań, jak i spójności semantycznej. Podobnych wniosków dostarczają kolejne aspekty analizy, takie jak te dotyczące korelacji między zasięgami a interakcjami; typów interakcji w kampaniach kandydatów, stanowiąc kolejne aspekty bardziej ogólnego obrazu strategii komunikacyjnych i ich efektów w ramach X podczas kampanii wyborczej w 2025 roku.

Ostatnia część rozdziału trzeciego to *Wnioski z przeprowadzonych badań*, która zawiera syntezę łączącą diagnozy wynikające z zastosowania kolejnych wskaźników. Autor wskazuje podobieństwa i różnice poszczególnych kampanii, formułuje diagnozy, na przykład dotyczące sposobów zaangażowania w aktywność kampanijną: analizuje typów interakcji (polubienia, retweety i odpowiedzi) i na ich podstawie wyróżnienia trzy modele uczestnictwa użytkowników w kampanii: afirmacyjny, mobilizacyjny, deliberacyjny. Formułuje ciekawe diagnozy, wskazując jak emocjonalność treści, czas publikacji, sposób strukturyzacji i funkcjonowania sieci społecznych kandydata współkształtują oddziaływania komunikacyjne w ramach kampanii.

Podjęty przez niego i opisany w rozprawie wysiłek jest poznawczo wartościowy, pozwala postrzegać współczesną, algorytmicznie zapośredniczoną kampanię jako „dynamiczny ekosystem interakcji, w którym uczestnicy zarówno kandydaci, jak i ich zwolennicy współtworzą przestrzeń dyskursywną.” (s. 253) Oczywiście jest to ekosystem połączony z innymi, równie istotnymi (Facebook czy media społecznościowe oparte na obrazie, a także media tradycyjne z telewizją na czele). Nieco brakuje tych pozostałych w toku wywodu, podobnie jak odniesień do innych prac na temat ostatniej kampanii czy większej liczby odniesień teoretycznych¹. Jednocześnie jednak rozumiem, że te braki wynikają przynajmniej częściowo z przyjętej perspektywy, zgodnie z którą dotyczą jedynie kontekstów do zjawisk, które najbardziej interesują Autora rozprawy.

Wartościową kontynuacją omówienia wyników jest rozdział czwarty, zawierający *Praktyczne zastosowania i implikacje*. Autor zawarł w nim sposoby wykorzystania uzyskanych wyników „w praktyce komunikacyjnej”, czyli w przyszłych działaniach komunikacyjnych, podejmowanych przez aktorów politycznych, ale i marketingowych. Kluczowe – i najciekawsze – są zaproponowane przez

¹ Na przykład, podczas omawiania wyników Autor dokonuje uogólnień „z punktu widzenia teorii komunikacji politycznej” (s. 254) – chciałoby się zapytać: której teorii? Podobnie, w kolejnym akapicie interesująco rozmawia ze współczesnymi koncepcjami aktualizującymi normatywne diagnozy Jurgena Habermasa, dotyczące sfery publicznej, lecz tu też brakuje precyzyjnych odwołań.

Autora opracowane przez niego narzędzia wspierające analizę sieci społecznościowych w mediach, wrażliwe na nieliniowe zależności między strukturą sieci, dystrybucją uwagi oraz semantyką treści.

Te wskaźniki to: złożona logarytmiczna metryka zaangażowania społecznego (Engagement Influence Index, EII); logarytmiczna entropia semantyczna klastra (Semantic Cluster Entropy, SCE); logarytmiczny rozkład propagacji treści (Temporal Propagation Function); logarytmiczny indeks centralizacji informacyjnej (Information Centralization Index, ICI). Autor podaje wzory matematyczne i tłumaczy, jak owe wskaźniki mogą zostać wykorzystane jako dostarczające danych uzupełniających sieciową analizę komunikacji w zalgorytmizowanych sieciach współczesnych platform, stanowiąc „rozszerzenie klasycznego instrumentarium analizy sieciowej o komponenty zdolne do uchwycenia nieliniowych, wielowymiarowych zależności charakterystycznych dla współczesnych kampanii politycznych w środowisku mediów społecznościowych” (s. 266). Jednocześnie „testuje” owe wskaźniki na danych zebranych na potrzeby rozprawy, a następnie omawia ich wykorzystanie. O ile fragmenty matematyczne mogą być wymagające dla osób nieposiadających wystarczającego przygotowania (jak niżej podpisany), to podane przez Autora wyjaśnienia celów i sposobów wykorzystania wskaźników pozwalają łatwo zrozumieć, w jaki sposób można ich badawczo używać.

Rozdział zawiera też propozycję kolejnego autorskiego narzędzia: algorytmów poszerzających paradygmat analizy sieciowej o nowe, z reguły nie brane pod uwagę w takim zakresie komponenty – temporalne, entropiczne oraz spektralne. Autor proponuje miary: Log-Time Influence Gradient (LTIG), Log-Adjusted Propagation Sensitivity (LAPS), Log-Spectral Communicability Index (LSCI), Log-Entropy Core Activation Score (LECAS) i Entropiczny Wektor Zasięgu (EVZ). Mają one na celu uzupełnienie klasycznych modeli analizy sieci społecznych poprzez uwzględnienie między innymi aspektów takich jak zmienność centralności w czasie, strukturalna zdolność do aktywizacji kaskad komunikacyjnych, stopień dyspersji wpływu oraz międzyklastrowa aktywność komunikacyjna – czyli pozwalają uchwycić procesy, które w tradycyjnych, statycznych ujęciach sieciowych pozostają słabo widoczne lub całkowicie niewidoczne.

Autor wprowadza każdy ze wskaźników, tłumaczy jego wykorzystanie, a następnie sięga po zaproponowane narzędzie i analizuje nim kolejne aspekty komunikacji sieciowej każdego z kandydatów. Otrzymuje w ten sposób ciekawą, pogłębioną i umocowaną empirycznie wiedzę na temat mechanizmów komunikacyjnych, które trudno uchwycić innymi sposobami. Zaproponowane wskaźniki: LTIG, LAPS, LSCI, LECAS oraz EVZ pozwalają bowiem unaocznic zróżnicowane wymiary aktywności politycznej w (zalgorytmizowanej) sieci: temporalny, propagacyjny, topologiczny i entropiczny. Ważnym osiągnięciem Autora jest wskazanie na centralną rolę modularności (Q) jako wskaźnika mającego charakter w pewnym sensie nadrzędny, porządkujący interpretację pozostałych miar sieciowych oraz ich znaczenie aplikacyjne: wysokie Q mają kampanie o silnej fragmentacji wspólnotowej, w których dominują mechanizmy mobilizacji wewnątrzklustrowej,

a niższe Q sprzyja przenikaniu przekazu pomiędzy segmentami sieci, kosztem większej niestabilności dynamiki komunikacyjnej.

Matematyczno-statystyczna wiedza Autora pozwala mu na skonstruowanie narzędzi dobrze diagnozujących ukryte inaczej niuanse dotyczące funkcjonowania sieciowej kampanii na X – takie jak stopień „impulsowości” (gwałtownego natężenia sieciowych działań komunikacyjnych w krótkich okresach czasu) kampanii online, czy stopnia rozproszenia rozkładu interakcji użytkowników w sieci danego kandydata (na ile użytkownik komunikuje się równomiernie z wieloma zróżnicowanymi odbiorcami). Zaznaczę raz jeszcze: wierzę Autorowi na słowo w kwestiach statystyczno-matematycznych. Jednocześnie doceniam potencjał zaproponowanych narzędzi, które mogą być wykorzystywane w badaniach nad deliberacją publiczną, polaryzacją i fragmentacją sfery publicznej, ułatwiając rozróżnianie empiryczne modeli komunikacji bardziej zamkniętej od tych sprzyjającej pluralistycznemu obiegowi argumentów. Autor podkreśla, że raczej nie mają one zastosowania prognostycznego, raczej diagnostyczne i interpretacyjne, umożliwiając opis stanu debaty publicznej w środowisku mediów społecznościowych oraz identyfikację strukturalnych uwarunkowań jej jakości (s. 276). Ich siłą jest wyjście poza „proste” wskaźniki zasięgu czy liczby interakcji, ku ujęciom strukturalno-procesualnym i wieloaspektowym.

Zaproponowane narzędzia analityczne traktuję jako wartościowe, poszerzające badań kampanii online, proponujące bardziej zniuansowane, wielowskaźnikowe miary zjawisk komunikacyjnych w środowiskach sieci. Mogą stanowić przydatne analityczne uzupełnienie już istniejących narzędzi. Postrzegam to jako kolejną wartość rozprawy, której Autor nie tylko poszerza wiedzę na temat analizowanego zjawiska, ale i proponuje klarownie opisane i przetestowane na danych zebranych w badaniach narzędzia analityczne. Ten rodzaj „wkładu” w dyscyplinę nauki o komunikacji społecznej i mediach nie zdarza się zbyt często, tym bardziej zatem zasługuje na pozytywną ocenę.

Ostatni, piąty rozdział zatytułowany jest *Podsumowanie badań i perspektywa przyszłych badań*. Autor dokonuje w nim weryfikacji założeń badawczych i wskazuje, na ile udało mu się zrealizować zamierzenia poznawcze rozprawy.

Jak wynika z lektury rozprawy (a także, mam nadzieję, z lektury tej recenzji), Autorowi udało się zrealizować cel badawczy, który przed sobą postawił, a także pozytywnie zweryfikować główną hipotezę badawczą. Autor przyjął, że narzędzia do zaawansowanej analizy sieci społecznościowych online umożliwiają pogłębioną diagnozę mechanizmów komunikacyjnych zachodzących w ramach tych sieci, uwzględniającą uwarunkowania strukturalne i fluktuacje temporalne. W szczególności, przyjął, że odpowiednio zoperacjonalizowane wskaźniki strukturalne, temporalne i informacyjne, osadzone w ramach teorii grafów oraz analizy sieci społecznych, pozwalają nie tylko na opis obserwowanych zjawisk, lecz także na identyfikację regularności istotnych z punktu widzenia

funkcjonowania komunikacji w środowisku platform społecznościowych. Obszerna część empiryczno-analityczna rozprawy potwierdza tak sformułowaną² hipotezę.

Autor wskazuje, jak wykorzystanie narzędzi analizy sieciowej, w tym zaproponowanych wskaźników, umożliwiło ujęcie i wyjaśnianie procesów komunikacyjnych na X w kategoriach grafowych i temporalnych. Kolejno, dość szczegółowo, omawia pozytywną weryfikację hipotez pomocniczych oraz hipotezy głównej rozprawy. Te omówienia potwierdzają umiejętności analityczne Autora i wiarygodność zebranych danych. Autor dokonuje ciekawych i czytelnych podsumowań, jednocześnie odnosząc je do wybranych koncepcji i pozycji z literatury przedmiotu (szeroko pojęte nauki o komunikacji społecznej i mediach), wskazując, jak mogą one wpisywać się w dorobek dyscypliny.

Mam pewną uwagę krytyczną dotyczącą tej ostatniej praktyki. Te „połączenia” analityczne, dokonywane przez Autora, bywają powierzchowne i pretekstowe, nieprowadzące do poważniejszej dyskusji nad wynikami w kontekście literatury przedmiotu. Na przykład: omawiając weryfikację H3 (trwałość wspólnot komunikacyjnych w mediach społecznościowych pozostaje powiązana z wysoką kohezją lokalną, odpornością strukturalną sieci oraz powtarzalnością interakcji w czasie), Autor twierdzi, że ona „wpisuje się w literaturę z zakresu nauk o komunikacji społecznej i mediach oraz badań sieciowych, w której gęste, powtarzalne i osadzone we wspólnotach interakcje interpretuje się jako przejaw trwałości relacji komunikacyjnych, kapitału społecznego oraz wspólnotowego zakorzenienia uczestników w obiegu treści” (s. 321). To oczywiście trafne stwierdzenie, lecz na jego poparcie Autor przywołuje *Kulturę konwergencji* Henry’ego Jenkinsa, która dotyczy kwestii w zasadzie niezwiązanych z tematem rozprawy czy treścią hipotezy (Jenkins proponuje kulturoznawczą teorię fandomów popkulturowych online), w dodatku w przypisie (zawierającym precyzyjnie podane strony) widnieje amerykańskie wydanie pracy, pomimo funkcjonującego od kilkunastu lat tłumaczenia na polski. Co więcej, przypis odwołuje do *Convergence Culture* w formie skrótowej, jakby praca już była cytowana w rozprawie, lecz nie jest (i nie ma jej w bibliografii). W podobny sposób Autor, podczas omawiania weryfikacji H2 (s. 302), odwołuje czytelnika do wpływowego artykułu Marka Granovettera bez żadnego komentarza na temat tego, jak wykazane mechanizmy „działają” w kontekście teorii amerykańskiego socjologa.

Druga część rozdziału piątego zawiera wskazania nowych ujęć w badaniach komunikacji politycznej w mediach społecznościowych. Tu Autor radzi sobie dobrze, potrafi usytuować własne procedury badawcze (i nowe narzędzia) oraz uzyskane za ich pomocą wyniki w pracach swoich

² W rozdziale piątym Autor rekonstruuje hipotezę główną jako: „zaawansowana analiza sieci społecznościowych w mediach cyfrowych umożliwia wypracowanie narzędzi pozwalających na pogłębioną diagnozę mechanizmów oddziaływania tych mediów na odbiorców”, co wydaje mi się niebył fortunną rekapitulacją. Hipoteza główna nie zakładała bynajmniej mechanizmu „oddziaływania” mediów cyfrowych na odbiorców i w sposób dużo bardziej zniuansowany opisywała relacje między użytkownikami, treściami przez nich publikowanymi a narzędziami/środowiskami, w których interesujące Autora mechanizmy komunikacyjne zachodzą.

poprzedników i wpisać je w szerszy kontekst studiów nad sieciami społecznymi czy praktyki badawcze wykorzystujące teorię grafów. Co więcej, przytomnie i dużą świadomością potrafi wskazać ograniczenia metodologiczno-analityczne zrealizowanych przez siebie badań i, w szerszej perspektywie, całej procedury badawczej (wykorzystanie teorii grafów do analizy sieci społecznych w ramach platform). Generalnie, opracowane w toku badania narzędzia oraz wynikające z ich użycia wyniki badań, stanowią dla specjalistów z tej dziedziny zbiór inspirujących i wartościowych wytycznych. W tym sensie również nauki o komunikacji społecznej i mediach (z jednej strony studia nad komunikowaniem politycznym, z drugiej ujęcia biorące pod lupę sieci społeczne online) mogą skorzystać z rozwiązań wypracowanych przez Autora przedłożonej rozprawy.

Jeśli chodzi o kwestie formalno-edytorskie, na pozytywną ocenę zasługuje język, w którym napisana jest rozprawa. Autor pisze czytelnie i jednocześnie precyzyjnie. Rozprawę czyta się dobrze i płynnie. Tekst główny niemal nie zawiera błędów, to bardzo dobra polszczyzna i jednocześnie dobry styl akademicki. Integralną część wyводу stanowią tabele, wykresy i grafy, choć niektóre z tych ostatnich są nieco nieczytelne nawet po dużym powiększeniu (wiem, że nie wszystkie zawarte na nich kategorie mają być możliwe do odczytania, lecz w tych zamieszczonych w rozprawie większość jest zupełnie nieczytelna). Przypisy zawierają pewną liczbę błędów dotyczących formatowania (na przykład różny styl formatowania tytułów) i często już przywoływane prace są oznaczane jakby pojawiły się w przypisach po raz pierwszy. Moja ogólna ocena tego aspektu rozprawy jest pozytywna.

Drobiazgi:

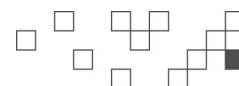
s. 13 – „Analiza treści pełni w pracy funkcję pomocniczą i ogranicza się do zakresu niezbędnego do interpretacji obserwowanych zjawisk sieciowych, nie stanowiąc samodzielnego przedmiotu badań” – analiza raczej nie bywa przedmiotem badań.

s. 16 i 18 zawierają to samo stwierdzenie i to samo odniesienie bibliograficzne (*Mediated Construction of Reality* Couldry’ego i Heppa): „W wielu badaniach wskaźniki sieciowe funkcjonują jako autonomiczne miary ilościowe, których znaczenie dla opisu komunikacji pozostaje niedookreślone” (16). „Ponadto w wielu badaniach wskaźniki sieciowe funkcjonują jako autonomiczne miary ilościowe, których znaczenie dla interpretacji procesów komunikacyjnych pozostaje niedostatecznie rozwinięte” (18).

s. 27 jest „DanahDanah” zamiast: Danah

s. 121 – w zdaniu: „Krótkie ścieżki oznaczają, że istnieje bezpośrednie lub niewielka liczba pośrednich kroków między dwoma węzłami w grafie” brakuje chyba jednego z podmiotów.

s. 149-150 fragmenty na tych stronach wyglądają jak wymagające redakcji albo zawierające jakieś brakujące stwierdzenia, kolejne akapity dotyczące platform są przedzielone niezbyt jasno wprowadzonym przykładem (czy raczej jego pierwszą częścią) budowy sieci na podstawie tweetów o Coca-Coli.

Przechodząc do podsumowania. Przedłożona rozprawa jest pracą dobrą, a na poziomie realizacji zadań empirycznych bardzo dobrą. Jest właściwie zaprojektowana i równie dobrze napisana. Zawiera omówienie przemysłanych badań własnych Autora, zrealizowanych w perspektywie i przy użyciu narzędzi rzadko spotykanych w krajowej literaturze przedmiotu. Na szczególnie podkreślenie zasługuje istotny wkład Autora w dorobek dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach, bo rzadko zdarza się, by rozprawa nie tylko proponowała nowe wyjaśnienia konkretnych zjawisk społecznych, politycznych czy kulturowych, ale i zawierała autorskie narzędzia analityczne, gotowe do wykorzystania w innych pracach dotyczących podobnych sfer rzeczywistości medialno-społecznej.

W szczególności: Autor kompetentnie i przekonująco analizuje sieciowe środowisko komunikacyjne. Potrafi korzystać z narzędzi analizy sieciowej i wizualizować analizowane procesy w perspektywie teorii grafów, więc wykazuje się rzadko spotykanymi kompetencjami w zakresie prowadzenia badań nad sieciami społecznymi online. Te umiejętności pozwalają mu na zebranie informacji, które przekłada na ciekawe, nowe wnioski dotyczące komunikacji sieciowej (politycznej) w ujęciu procesualno-strukturalnym. Rozprawa zawiera bowiem badania politycznych oddziaływań komunikacyjnych w kontekstach: strukturalnym i chronologicznym. To perspektywa cenna, która zwiększa naszą wiedzę w zakresach: procesów polityczno-medialnych w kontekście kampanii wyborczych, a także funkcjonowania struktury komunikowania, jakim są zalgorytmizowane środowiska platform. Jednocześnie wskazane wyżej uchybienia mają charakter drugo- i trzeciorzędny. Mgr Błocki, skoncentrowany na mechanizmach analizy sieciowej, trochę przesadnie pomija kampanijne konteksty inne niż sieciowe uwarunkowania komunikacji w ramach platformy X. Innymi słowy, omówienie badań zyskałoby na integracji uzyskanych wyników z rozpoznaniem dokonywanymi przez innych badaczy zajmujących się procesami, które interesują Autora rozprawy.

Wszystko to sprawia, że rozprawa spełnia w pełni wymagania stawiane rozprawom doktorskim przez art. 187, ust. 1-2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668, z późn. zmianami), ponieważ prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach; prezentuje umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej; a przedmiotem rozprawy jest zdecydowanie oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, który można określić jako rosnące skomplikowanie politycznych oddziaływań komunikacyjnych realizowanych w sieciach społecznych zalgorytmizowanych środowisk platform. W związku z tym, uważam, że Kandydat powinien zostać dopuszczony do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora.

